

IP 2008/10 Gimnazija Škofja Loka

VZGOJA ZA ODGOVORNO VEDENJE

RAZREDNA KLIMA KOT KRITERIJ KAKOVOSTI DELOVANJA ŠOLE

AVTONOMNOST

osnovana na **SAMODEJAVNOSTI**

SVOBODA

X

ODGOVORNOST

SAMOREGULACIJA DOŽIVLJANJA VEDENJA in UČENJA

USMERJANJE - URAVNAVANJE - NADZIRANJE
k CILJU naravnane aktivnosti

C
I
L
J
I

VREDNOTE

cilji višjega reda
življenjska vodila
KOMPETENCE

OSEBNI

v življenjski situaciji
SAMOPODOBA:
telesna, učna, čustvena,
socialna, duhovna

KONKRETNI

konkretna situacija
na določenem
področju življenja

NAMERA

usmeritev v cilje
in razmišljanje o njih

IZBIRA

prioritete

ODLOČITEV

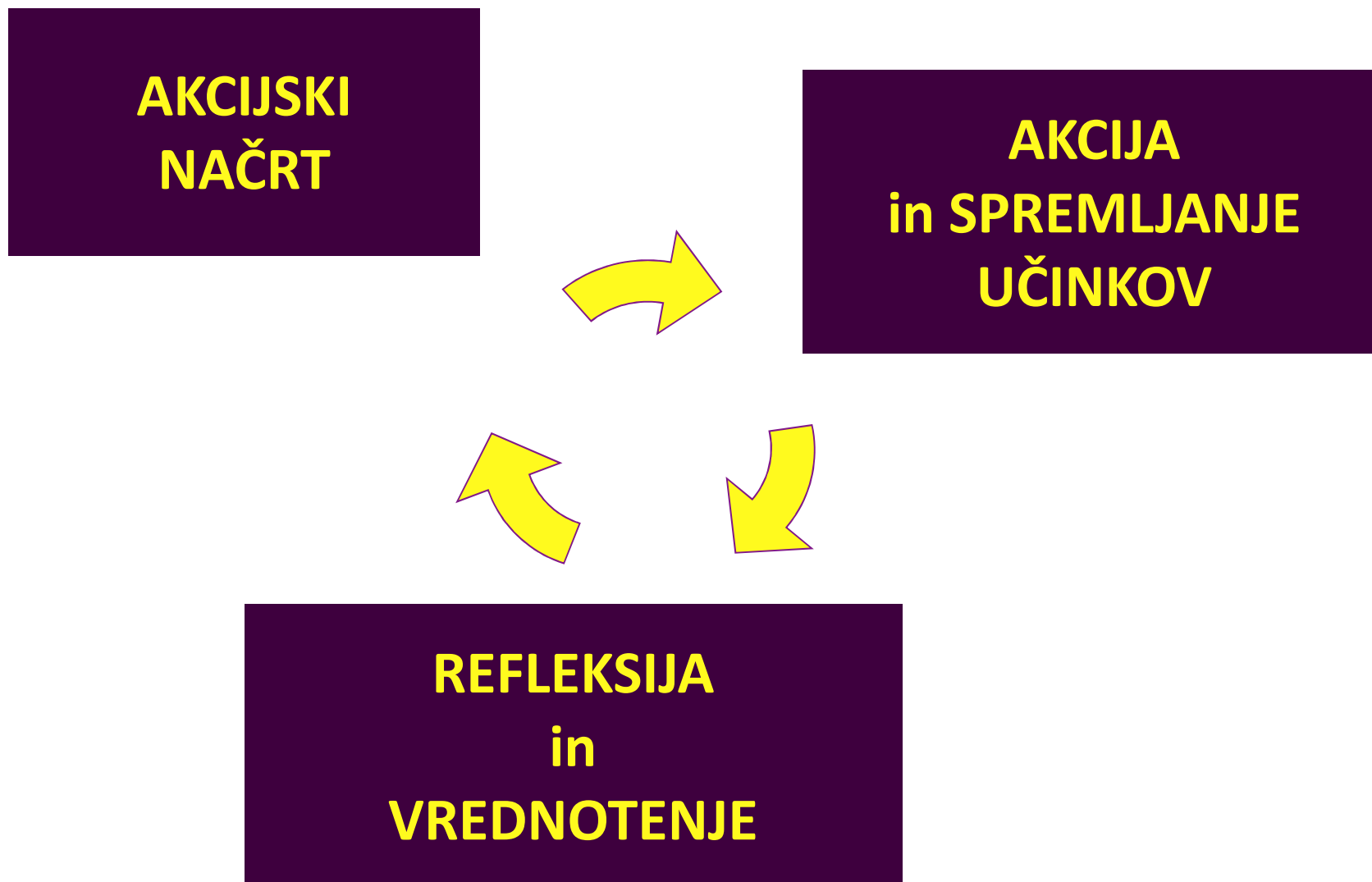
vnaprejšnja:
meta odločitev

ZAVESTNA MOTIVACIJA

vzdrževanje usmerjenosti
k izbranim ciljem

SAMODEJAVNOST

SPIRALA AKCIJSKEGA RAZISKOVANJA

ANALIZA DELOVANJA AKCIJSKE SKUPINE V OKVIRU ŠOLE V OBDOBJU 2008 - 2010

Janez Kokalj
univ.dipl.psih.

Šolsko leto	2008/09		2009/10		2010/11
AKCIJSKI KROGI	1.	2.	1.	2.	
ČLANI PROJEKTNE SKUPINE - PS	7	7	7	7	
OBISK KONZULENTKE		1		1	
SREČANJA PS	13	13	7	8	
PREDSTAVITVE UČITELJSKEMU ZBORU	2	2			1
SREČANJE PS Z RAZREDNIKI 1.,2.,3. L			1	1	
IZBRANI RAZREDI	vsak član PS po 1 oddelčno skupnost, vodja 6				
SREČANJA PS Z RAVNATELJEM	1		1		1
INTERNETNA OBJAVA: PROJEKTI	1		1		1
PRISPEVEK O PROJEKTU		LETOPIS	OBVESTILA DIJAKOM	LETOPIS	OBVESTILA DIJAKOM: 5 TEMELJNIH NAČEL – postane del Šolskih pravil ČEK LISTA v dnevnikih
OBVEŠČANJE STARŠEV	razredniki		razredniki		OBVESTILA DIJAKOM
KRITIČNI SODELAVCI	občasno: 3- 5		občasno: 3 - 5		

RAZRED = SKUPINA

KULTURA šole = UČNO VZGOJNA usmeritev šole: prioritete VREDNOT, POSTOPKOV

ODNOS:
razredna klima

KOMUNIKACIJA

NEBESEDNA

PARAJEZIKOVNA

BESEDNA

VSEBINA:
učna snov

UČENJE JE SOCIALNA AKTIVNOST: RAZRED JE SOCIALNA ARENA UČENJA Liv Sissel Groenmo

ODGOVORNOST = SPREJEMANJE POSLEDIC SVOJIH DEJANJ

Med ŽELJAMI in življenjsko RESNIČNOSTJO nastajajo trki, ob katerih mladostnik doživlja FRUSTRACIJE, ki so za odraščanje KORISTNE kot grenka ZDRAVILA.

ŽIVLJENJSKE NALOGE MLADOSTNIKA:

SVOBODA - IZBIRA in ODLOČITEV - STIK S SEBOJ - POSLUŠANJE - VZTRAJNOST
PRENAŠANJE NAPORA - REŠEVANJE PROBLEMOV

RAZREDNA MAPA

ZAPIS dogajanja ostane - JASNO pokaže smer razvoja dijaka, predvsem tistega, ki potrebuje posebno pozornost učitelja.

Tako lažje razvijamo ČASOVNO PERSPEKTIVO dijaka glede lastnega UČENJA, VEDENJA in KOMUNIKACIJE : torej glede OSEBNE ODGOVORNOSTI .

INDIVIDUALIZEM in ČUSTVENA BREZBRIŽNOST povzročata NE - ZDRUŽLJIVOST OSEBNIH meja s SOCIALNIMI mejami.

5 NAČEL pripomoček za

postavljanje SOCIALNIH MEJ
Te MORAJO biti JASNO DEFINIRANE in tudi ZAPISANE. Upoštevati jih moramo zaradi ZAKONITOSTI SKUPINE: zaradi CILJEV - VLOG - DOGOVOROV - PRAVIL.

Edino tako mladi v šoli - instituciji morejo razviti KRITIČNI UVID in dovolj visoko stopnjo SAMOREGULACIJE VEDENJA - s tem pa EMPATIJO in SOLIDARNOST do DRUGIH članov skupine.

IZHODIŠČE

40 pravic iz empirične mednarodne (cross-cultural) študije o otrokovih pravicah, ki jo je pod okriljem mednarodnega združenja psihologov ISPA in Urada za raziskovanje otrokovih pravic (Stuart Hart) leta 1992 v Sloveniji izvedel Institut za kriminologijo

RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

Zakaj se vedno bolj oddaljujemo od temeljne vzgojne usmeritve, ki pravi naj bodo otroci in mladostniki: sproščeni - a ne razpuščeni; samostojni - a ne samovoljni; pravični - a ne iz preračunljivosti; osebno svobodni, a hkrati tudi odgovorni ?

OPIS PROBLEMA

- * manj jasna - premalo konkretna VREDNOTNA NARAVNANOST šole
- * individualizem - nepovezanost - nesistematičnost VZGOJNEGA DELA učiteljev
- * močno okrnjena UČINKOVITOST učiteljevega prizadevanja na področju razvoja dijakove OSEBNE in SOCIALNE ODGOVORNOSTI zaradi sistematičnega (šolski sistem) uveljavljanja izobraževalnega principa EGOCENTRIČNE TEKMOVALNOSTI in zanemarjanja celostnega ČUSTVENO - MORALNO - SOCIALNEGA razvoja
- * pomanjkanje USTREZNIH PRIPOMOČKOV za ugotavljanje KVALITETE šolske KLIME

CILJ

POVEČANJE OSEBNE IN SOCIALNE ODGOVORNOSTI DIJAKOV DO SEBE IN DO DRUGIH - S POMOČJO NAČRTOVANE UPORABE KONKRETNIH PRIPOMOČKOV ZA SPREMLJANJE IN URAVNAVANJE RAZREDNE KLIME

KONKRETIZACIJA CILJEV

TEORETIČNA PODLAGA in TEMELJNE USMERITVE

temeljne PRAVICE, ODGOVORNOST, ASERTIVNOST
klasifikacija TIPOV UČENCEV v razredu, vrste MOTEČIH SITUACIJ v razredu
temeljne KOMPETENCE in SPRETNOSTI OSEBNOSTNO ZDRAVEGA mladostnika
postavljanje SOCIALNIH MEJ v KONKRETNIH ŠOLSKIH situacijah na podlagi 5 NAČEL SOŽITJA
princip ozaveščanja STIKA S SEBOJ s pomočjo listov za NAČRTOVANJE ODGOVORNEGA vedenja

MOTIVIRANJE in AKTIVIRANJE DIJAKOV, PROJEKTNE SKUPINE UČITELJEV in RAZREDNIKOV za SODELOVANJE
izdelava PRAVIL SOŽITJA, vprašalnik za ugotavljanje RAZREDNE KLIME : razredniki in učitelji projektne skupine - skupaj z dijaki

IZDELAVA in UPORABA PRIPOMOČKOV za SPREMLJANJE RAZREDNE KLIME

vprašalnik za dijake : DOŽIVLJANJE RAZREDNE KLIME
5 NAČEL SOŽITJA in ČEK LISTA NEODGOVORNEGA VEDENJA
NAČRTOVALNI LISTI ODGOVORNEGA VEDENJA in DNEVNIK za RAZREDNIKA
VEDENJSKO - MOTIVACIJSKI PROFIL DIJAKA
SISTEMATIZACIJA UKREPANJA ob KRŠITVAH

Profesor in terapevt William Damon v svoji knjigi *Večja pričakovanja – premagovanje kulture popustljivosti doma in v šoli* opozarja, da živimo v času, ko se **etika pretirane osredotočenosti na otroka in mladostnika uporablja in zlorablja za spodbujanje njegove pretirane pozornosti samo nase.**

U G O T O V I T V E

Janez Kokalj
univ.dipl.psih.

1.

Vzgojno delo v šoli je za preveč učiteljev le **motnja**, ne pa **temeljna smer prizadevanja**, ki **osmišlja proces izobraževanja**.

2.

Učitelji hitro prepoznamo različnost dijakov na intelektualnem področju, **slabše** pa **presojava vedenjsko in čustveno - motivacijsko** področje. Opazamo, da je **izgorevanje** na delovnem mestu **učitelja** bolj posledica **vzgojne** kot izobraževalne **nemoči**, ki je - glede na naše izkušnje - posledica **individualistično-permisivnega** a hkrati **surovo tekmovalnega** življenjskega sloga, ki iz **družine** prodira v **šolo** in iz nje v **družino**.

3.

Glavna naloga, ki smo si jo zadali, je bila omogočiti **bolj tekoče, manj moteno delo učitelja in dijakov**. Največ energije smo vložili v **smiselno postavljanje socialnih mej**, s čimer smo dosegli tudi možnosti za **izboljšanje stika dijaka s samim seboj**; povečale so se možnosti za **razumevanje nujnosti poslušanja drugega** človeka – ne samo govorjenja; **omogočali smo situacije**, ko je bil **dijak postavljen pred izbire**, ki **vkliučujejo spoštovanje in upoštevanje tako lastnih pravic in dolžnosti**, kot tudi **pravic in dolžnosti drugega** človeka.

4.

Rezultati vprašalnika *Doživljanje razredne klime* so pokazali, da **dijaki POTREBUJEJO AVTORITETO: intelektualno sposobnega, a asertivnega in ne samo prijaznega učitelja**, ki zna ustvariti **ravnotežje** med **zahtevnostjo** in **sproščenostjo** in **spoštuje** tudi **trud**, ne samo dijakovega **uspeha**. Predvsem pa **NE MARAJO** učitelja, ki **ignorira nered** v razredu, ki je **neodločen**, ki **popušča**, je **nedosleden, besedno agresiven**, ki zaradi **posameznih dijakov kaznuje vse** ostale v razredu ...

5.

Dijaki sami so ugotovili, da so za graditev **solidarnosti, enakovrednosti, spoštovanja in pravičnosti** potrebni temeljni kamni **družinskih, tradicionalnih in socialnih vrednot**, kar predstavljajo **poštenost, empatija, prijaznost, dobrota, resnicoljubnost, strpnost in odgovornost**.

6.

V pretirano **intelektualističnem** ozračju današnje **šole** je resničen **dosežek vsak korak učitelja**, ki ima sploh **pogum za sistematično delo na vzgojnem področju**. Pri **dijakih**, ki so **sodelovali v projektu**, smo zaznali povečano **samozavest bolj konstruktivnih dijakov**, kar se kaže v **pogostejšem izražanju potrebe po osnovnem delovnem miru v razredu**. V oddelkih, kjer je delo v projektu potekalo bolj intenzivno, smo opazili **vztrajen trend zmanjševanja motečega vedenja v razredu** ter hkratni **porast občutljivosti dijakov za uvid v lastna ravnanja**. Opazili smo **zmanjšanje števila konfliktnih situacij v razredu**, **daljša obdobja nemotenega pouka** in **povečano motivacijo za delo pri manj odgovornih dijakih**. Opazili pa smo tudi počasi **naraščajoče zanimanje nekaterih sodelavcev in tudi staršev za uvedbo projekta na ravni šole**.

7.

Ta projekt prinaša večjo **preglednost dela, časovno in vsebinsko perspektivo** tako za **dijaka** kot za **učitelja** ter **utrjuje medsebojno zaupanje** tako v **razredu** kot v **zbornici**.

VZGOJA ZA ODGOVORNO VEDENJE

2008 – 2010

TEMELJNE INOVATIVNE USMERITVE

40 PRAVIC: iz empirične mednarodne (cross-cultural) študije o otrokovih pravicah, ki jo je pod okriljem mednarodnega združenjapsihologov ISPA in Urada za raziskovanje otrokovih pravic (Stuart Hart) leta 1992 v Sloveniji izvedel Institut za kriminologijo

kaj je **ODGOVORNOST** in kaj je **ASERTIVNOST**

temeljne **KOMPETENCE** in socialne **SPRETNOSTI** OSEBNOSTNO **ZDRAVEGA** mladostnika

KOGA IMAMO V RAZREDU po uveljavljenih strokovnih klasifikacijah TIPOV UČENCEV - DIJAKOV v razredu

ponavljajoče se **MOTEČE SITUACIJE** v razredu in **POTEK ŠOLSKE URE**

DIJAKOVE OSNOVNE PRAVICE in DOLŽNOST

pravica, da sem NEMOTEN(a) med poukom

pravica, da sem VAREN(a) v šoli in v razredu

pravica, da se skupaj s sošolci in učitelji **TRUDIM**
za **DOBRE medsebojne ODNOSE**

pravica, da me **UČITELJI** in ostali šolski delavci **VZPODBUJAJO** k
SPOŠTOVANJU ljudi **DRUGAČNEGA** socialnega statusa, jezika
naroda, rase, veroizpovedi ali svetovnega nazora

pravica, da se **NAUČIM SPREJEMATI** vedno **VEČ** in vedno **ZAHTEVNEJŠE**
ODGOVORNOSTI

Moja **DOLŽNOST** je razvijati **ODGOVORNOST** :

S SVOJIM OBNAŠANJEM NE KRATIM PRAVIC IN
NE OVIRAM IZPOLNJEVANJA DOLŽNOSTI NIKOMUR

ENA OD TEMELJNIH ZNAČAJSKIH LASTNOSTI

in hkrati ena od najbolj univerzalnih

MORALNIH VREDNOT

ki je v teku zgodovine, tako kot spodaj navedene,
preseгла čas in prostor :

RESNICA - DOBROTA - LEPOTA

EMPATIJA - SOČUTJE - LJUBEZEN

POŠTENJE - SKROMNOST - VZTRAJNOST - ZVESTOBA

O D G O V O R N O S T

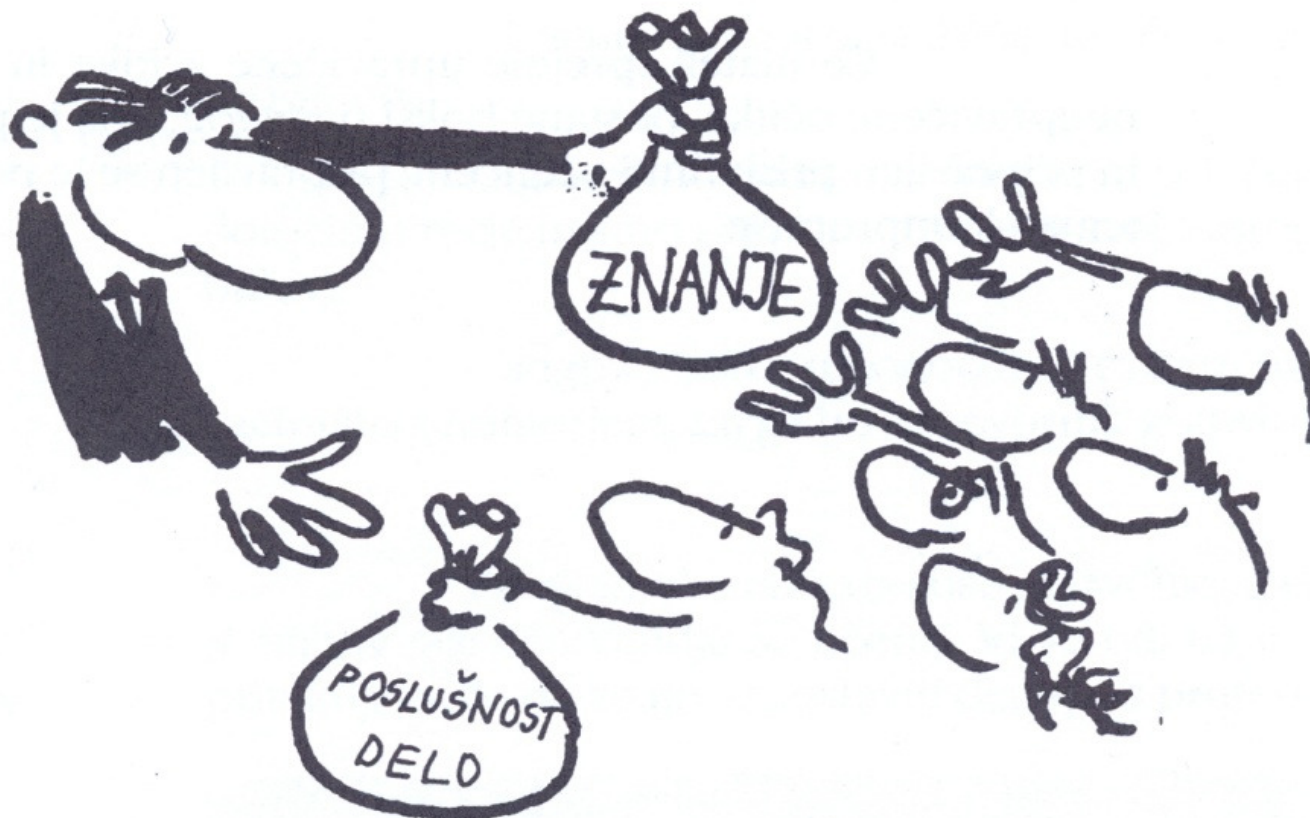
PRIPRAVLJENOST SPREJETI POSLEDICE SVOJIH DEJANJ

- * POZNAVANJE in PRIZNAVANJE svojih
DOLŽNOSTI do SEBE in do DRUGIH
- * prizadevanje za njihovo IZPOLNITEV

ODGOVORNOST - ZA KAJ :
vrednote, obljube, zadolžitve, naloge
ODGOVORNOST - PRED KOM :
vest, višje duhovno bitje, starši,
partner, otroci, prijatelji, sošolci,
sodelavci, družba, narod, domovina

ASERTIVNO VEDENJE

Naučimo se
realnega kompromisa

STREMLJENJE k ODGOVORNEMU

ODKRITOST - POŠTENOST

**UVELJAVLJANJU SVOJIH POTREB in PRAVIC
z UPOŠTEVANJEM MEJA DRUGIH**

**POZNAVANJE in SPREJEMANJE
SEBE: prednosti in slabosti**

V E D E N J E

A S E R T I V N O S T

+++

JAZ

:

+++

TI

**ZAVESTNO in KONSTRUKTIVNO SOOČANJE
S STVARNOSTJO**

KOMPROMIS
dosežen s
POGAJANJI

JASNOST CILJEV in
ODLOČNA AKTIVNOST:
NE na račun DRUGIH

ASERTIVNO VEDENJE

Kritika in sprejemanje kritike:
umetnost, ki se je lahko naučimo

KOMPETENCE OSEBNOSTNO ZDRAVEGA MLADOSTNIKA

pripravljenost na **POSLUŠANJE**

STIK s svojim notranjim **DOŽIVLJANJEM**

OBVLADOVANJE in **USMERJANJE** svojih **ČUSTEV**

ODREKANJE eni **MOŽNOSTI** zaradi druge

ODGOVORNO IZBIRANJE in **ODLOČANJE**

KONSTRUKTIVNO REŠEVANJE PROBLEMOV

sposobnost **PRENAŠANJA NAPOROV**

ter z vsemi naštetimi **ZMOŽNOSTMI** povezana

VZTRAJNOST pri **ISKANJU SOŽITJA Z LJUDMI.**

RAZVOJNA LESTVICA VREDNOT

A
P
O
L
O
N
S
K
E

IZPOLNITVENE

SPOZNAVNE - KULTURNE - DUHOVNE

M O R A L N E

ODGOVORNOST in DOLŽNOST

**ZRELA VREDNOSTNA LESTVICA :
POSTAVITEV MORALNIH VREDNOT NAD DIONIZIČNE**

**POTENČNE – STATUSNE
USPEŠNOST**

**H E D O N S K E
UŽIVANJE**

D
I
O
N
I
Z
I
Č
N
E

OBČUTEK ZADREGE
neizpolnjevanje
pričakovanj

OBČUTEK KRIVDE
nezadovoljitev lastnih
in socialnih vrednostnih meril

SRAM in KRIVDA

NEUGODNI MORALNI ČUSTVI

VZBUJANJE teh čustev v VZGOJNEM procesu je PRIMERNO in UČINKOVITO samo v DVEH situacijah:

- 1. ko se otrok ali mladostnik čustveno neprizadeto - neempatično odziva na svoja dejanja, za katera bi ga moralo biti sram ali bi moral občutiti krivdo**
- 2. za spreminjanje vedenjskih vzorcev, ko odpovedo druge oblike vzgoje**

Postopek je SMISELN, če to NE pomeni izražanje JEZE kot oblike POVRAČILA ali MAŠČEVANJA, ter je UČINKOVIT ko:

s tem pokažemo **neodobravanje prestopanja** socialno - moralnih **mej** upravičeno zahtevamo **spoštovanje pravil** okolja **ustnemu opravičilu sledi pisno opravičilo, neiskrenemu iskreno so ukrepi pošteni - takojšnji - učinkoviti** upoštevamo otrokov **značaj in temperament** in ostale **osebne lastnosti** smo **pripravljeni odpustiti prestopke in posameznika ponovno sprejmemo**

TEMPERAMENTNE

lastnosti

LAHKO

VZGOJLJIV

ODPRT
STABILEN
ZANESLJIV
SKRBEN
ZGOVOREN
DRUŽABEN
ŽIVAHEN

TEŽAVEN

NEMIREN
NAPADALEN
GOSPODOVALEN
nerealno OPTIMISTIČEN
LAHKOVEREN
NEZANESLJIV
IMPULZIVEN
OBČUTLJIV

POČASEN

TIH
ZAPRT
NEDRUŽABEN
RESEN – OPREZEN
RAZMIŠLJAJOČ
NATANČEN
PREVIDEN
BOJAZLJIV
TOG

Ob soočanju s **PROBLEMI** in **NALOGAMI** razlikujemo učence in dijake
glede na **STOPNJO** in **VRSTO MOTIVACIJE**

PONOTRANJENA

usmerjenost v nalogo :
VESTNOST - VESELJE

potreba po **NAMIGIH** učitelja
socialna spretnost v razbiranju
učiteljevih **pričakovanj**

NOTRANJA

a v t o n o m n o s t

IZZIV : obvladati nalogo
ŽELJA PO USPEHU – VESELJE

naloga je **PRILOŽNOST**
za **ODKRIVANJE** novega in
POVEČANJE SPOSOBNOSTI

ZUNANJA

GROŽNJA : preprečiti izgubo
STRAH PRED NEUSPEHOM

naloga prinaša **NEGOTOVOST IZIDA**
treba je **preživeti**

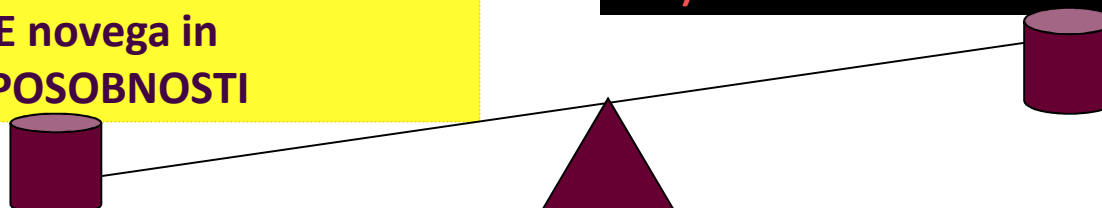
NEMOTIVIRANOST

učenje in z njim naloga sta

B R E Z S M I S L A

- * **UMIK** iz situacije
- * **usmeritev PROTI učitelju:**

- a) **MANIPULIRANJE** z učiteljem - sošolci
- b) **AGRESIVNOST**

MEŠANA MOTIVACIJA

**ODVISNOST
OD AVTORITETE
ANKSIOZNOST
PREODGOVORNOST**

+ vrednotenje šolskega dela
večkrat previsoke aspiracije
vestnost in ubogljivost
strah pred napakami
togo držanje pravil
nesproščenost

ZUNANJA MOTIVACIJA

**ODVISNOST OD SOVRSTNIKOV
RAZTRESENOST
SPECIFIČNE UČNE TEŽAVE
PASIVNOST/DEPRESIVNOST**

pomanjkanje interesa
slabe učne strategije
manjša odgovornost
nihajoča pozornost
težave pri branju -
- pisanju - računanju
znižana samozavest
psihosomatske motnje
zanikanje težav
nemoč, pesimizem

NOTRANJA MOTIVACIJA

**zrela NEODVISNOST
VZPODBUJANJE
DRUGIH**

zelo + vrednotenje šolskega dela
visoke učne aspiracije
vestnost in vztrajnost
sproščena odgovornost
visoka učna učinkovitost
sodelovalna komunikacija
interes in radovednost

A S E R T I V N O
ODLOČNO - JASNO – UPOŠTEVAJOČE

V E D E N J E

P A S I V N O   A G R E S I V N O
IZOGIBAJOČE   NAPADALNO

M A N I P U L A T I V N O
PRIKRITO : POSREDNO AGRESIVNO

PRERAČUNLJIVOST

koristolovsko in manipulativno vedenje
nizke aspiracije in storilnostna motivacija
nejasnost ciljev - izmikavanje odgovornosti
opravičevanje, nevztrajnost, kampanjskost
nezmožnost prenašanja napora
motiviranost za izvenšolske dejavnosti

**KOGA IMAMO
V RAZREDU**

Janez Kokalj univ.dipl. psih.

NEMOTIVIRANOST

ISKANJE IDENTITETE

premišljena kritičnost do odraslih
interes za življenjska vprašanja
selektivna nemotiviranost
brez interesa za šolanje
zavestna upornost

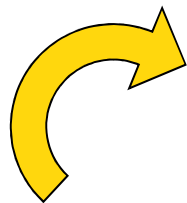
VEDENJSKA MOTENOST

brezciljnost, egocentričnost
brezobzirno manipuliranje -
- brez občutkov krivde
kratenje pravic drugim
namerna agresivnost:
besedna in/ali nebesedna
destruktivnost

**KLJUBOVALNOST
UPORNIŠTVO**

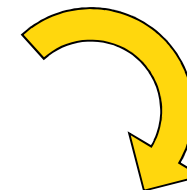
prostost brez odgovornosti
nepriznavanje lastne krivde
KLJUBOVANJE:
besedna agresivnost
namerna neučinkovitost
miniranje šolskih dejavnosti
od negativizma do skrajnega
mladostniškega uporništva

**P
R
E
R
A
Č
U
N
L
J
I
V
O
S
T**

DOBRI NAMENI:

- * nepoznavanje sebe
- * preuranjene obljube, ki se redko uresničijo
- * nepripravljenost na napor
- * pomanjkljiva časovna perspektiva
- * podcenjevanje zahtev okolja

**M
A
N
I
P
U
L
A
T
I
V
N
O
S
T**

SELEKTIVNOST SPOMINA:

- * zapomnitev samo zaželenih vsebin
- * nesposobnost za soočanje s težavami
- * težava v **zanikanju** problemov

C I L J :
IZOGNITI SE
ODGOVORNOSTI

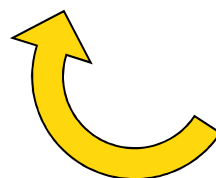
SAMOSPOŠTOVANJE

+++   ---
JAZ   :   TI

- ### ŠIBKA MOTIVACIJA SLABE UČNE STRATEGIJE:
- * odlašanje in zavlčevanje
  - * improviziranje
  - * nesprejemanje pričakovanj in zahtev avtoritet
  - * šibka pozornost - nevztrajnost

NEPREVZEMANJE ODGOVORNOSTI

- * zbirka opravičil
- * projiciranje svoje krivde v druge ljudi - ali v situacijo
- * laganje sebi in drugim
- * kritiziranje drugih
- * naprtitev tveganja drugim
- * manipulativno "odvetništvo"
- * precenjevanje morebitnega uspeha

N A S I L J E V Š O

NASILJE UČENCEV NAD UČITELJI

iz ankete o pojavu nasilja nad učitelji in vzgojitelji – SVIZ 2006

Janez Kokalj
univ. dipl. psih.

oblike NASILJA UČENCEV NAD UČITELJI

NEMIR MED POUKOM (klepetanje, neposlušanje, ropotanje s stoli, zvonjenje mobilov ipd.)

PREKLINJANJE

DAJANJE ŽALJIVIH VZDEVKOV - ZAFRKAVANJE

GROŽNJE (o uporabi fizične sile, o uničenju lastnine učitelja, grožnje z orožjem...)

PONIŽEVANJE

KLEVETANJE

FIZIČNI NAPADI BREZ TELESNIH POŠKODB (odrivanje, brcanje, pljuvanje)

ŠIKANIRANJE

IZSILJEVANJE (za oceno...)

SPOLNO NADLEGOVANJE (namigovanja, opolzke pripombe, otipavanje...)

UNIČEVANJE LASTNINE UČITELJA, KRAJE

UNIČEVANJE ŠOLSKE LASTNINE IN PROSTOROV (razbijanje oken, risanje po klopeh,...)

FIZIČNI NAPADI S TELESNIMI POŠKODBAMI

Rezultati ankete (SVIZ – 2006)

večina učiteljev meni, da NASILJE V SLOVENSКИH ŠOLAH NARAŠČA:
posebej VERBALNO, PSIHOLOŠKO in FIZIČNO, zaznavajo pa tudi SPOLNO nasilje in UNIČEVANJE ZASEBNE in SKUPNE
LASTNINE

MOTEČE SITUACIJE, V KATERIH SE ZNAJDE UČITELJ V RAZREDU

1. Ko **učitelj vstopi**, večina (ali večja skupina) dijakov **ignorira** njegov pozdrav in ne oziraje se na njegovo prisotnost nemoteno **nadaljuje z glasnim** pogovorom.
2. Nekdo od dijakov **ne utihne** in se še naprej **glasno pogovarja** in **dogovarja** z nekaterimi sošolci.
3. Dvojica ali skupina dijakov **pride** v razred **za učiteljem**, ob tem se dijaki **polglasno** ali **glasno pogovarjajo**, nekateri ob tem **jedo** ali **pijejo**; **moteče** (nebesedno in/ali besedno, tako da začenjajo komunikacijo s sošolci), si **iščejo** svoje **mesto** ter s tem **primorajo učitelja**, da **prekine pouk** in jih **opomni**, da je njihovo vedenje moteče.
4. Ko so se dijaki že **umirili**, nekdo od njih z **neumestno pripombo namerno povzroči preusmeritev pozornosti** sošolcev od vsebine pouka; ti se **odzovejo** s smehom, ropotanjem, govorjenjem in splošno nemirnostjo.
5. Dijak **nekontrolirano** (nenamerno ali **namerno**) **vpada v besedo** nekemu, ki ravnokar govori: **vpraša** ali **izjavi** nekaj, kar **ne spada** v *vsebino* ali *način poteka* določene šolske ure pri določenem učitelju.
6. Dijak **polglasno** ali **glasno** ter **nekorektno** (izzivalno, nesramno, agresivno...) **komentira vsebino** in *potek* pouka ter *postopke* in *odločitve* učitelja in sošolcev.
7. Dijak **manipulira** tako, da **izkorišča glasnost učiteljevega glasu** kot **ščit** za svoje **polglasne** ali **glasne pogovore**, ob tem pa se **obrača in sklanja** naprej, vstran in nazaj ter si ob tem **pokriva usta** z dlanmi ali s šolskimi pripomočki. Pogosto ob tem **nedolžno – predrzno opazuje** učitelja in ob njegovem **opominu gladko zanika** očitno in namerno motenje pouka.
8. Ob **razpravi v razredu** se dijaki vedejo kot **nestrpni majhni otroci: vpadajo** v besedo, **ne prenesejo stališč drugih** in se vedejo **čustveno nekontrolirano** in/ali **žaljivo**; ob **učiteljevem opozorilu** postanejo užaljeni, jezni, sovražni, manipulativni, uporni, predrzni ...
9. Nekateri dijaki **pri pouku** le občasno, zelo malo ali pa sploh **ne sodelujejo**; tudi če imajo učne pripomočke, jih (skoraj) ne uporabljajo. Navadno **se obračajo k sošolcem** in jih **nebesedno** (s pogledom, grimasami, spakovanjem, z nemo abecedo, s šumenjem, tihimi glasovi, polglasnimi žvižgi, glasnim zehanjem ali vzdihovanjem) in **besedno** (z vztrajnim šepetanjem ter polglasnim ali glasnim govorjenjem) ter glasnim **ropotanjem namerno spodbujajo k motenju** pouka.
10. Ob **prisostvovanju** kulturnih in drugih **prireditvev** v okviru šolskega programa se dogajajo **podobne motnje** kot v **razredu**: šumenje s papirčki, ropotanje, polglasno in glasno govorjenje ter odhajanje s kraja predstave, koncerta ...
11. Nekateri dijaki **med poukom uporabljajo lastne tehnične pripomočke**: pouk "spremljajo" s slušalkami v ušesih, poslušajo glasbo, si pošiljajo sporočila preko mobilnih telefonov, igrajo igrice, možno je skrivno snemanje pouka ...
12. **Zadnjih nekaj minut** pred odmorom **posameznik** ali **skupina dijakov** začne s **pospravljanjem** šolskih potrebščin, kar sproži **prekinitev pozornosti** ostalih dijakov. Motnja lahko vodi v naraščajočo glasnost medsebojnih pogovorov in v kaotičen zaključek šolske ure.

P
O
T
E
K

Š
O
L
S
K
E

U
R
E

UPOŠTEVANJE **PRAVIL** in **USMERITEV** DIJAKOV

iz vprašalnika: **DOŽIVLJANJE RAZREDNE KLIME** – februar 2009

UVELJAVITEV **5 NAČEL SOŽITJA** na ravni **ŠOLE**

UPORABA **VEDENJSKO MOTIVACIJSKEGA PROFILA**

dijaka: **KOGA imamo v RAZREDU**

UPORABA **DNEVNIH PRIPOMOČKOV ZA SPREMLJANJE:**

ček lista **NEODGOVORNEGA VEDENJA**, načrtovalni listi **ODGOVORNEGA VEDENJA**,
DNEVNIK NAČRTOVANJA ODGOVORNEGA VEDENJA – za razrednika

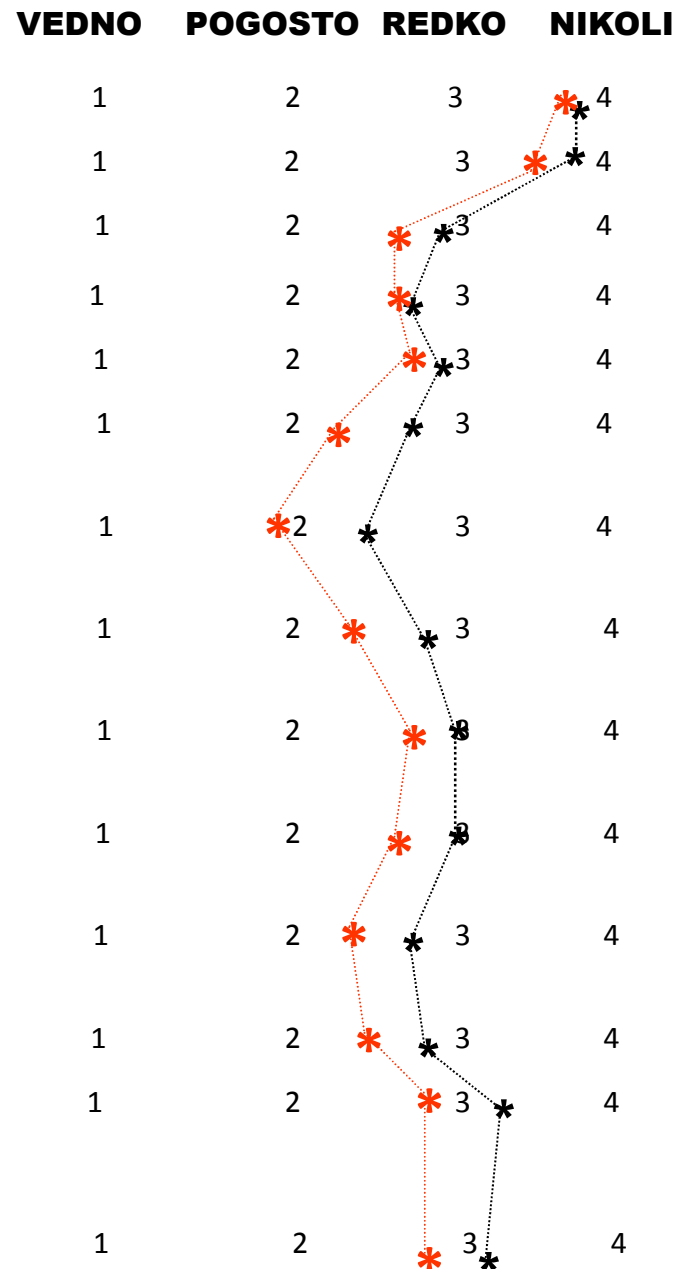
UVELJAVITEV SISTEMA **VZGOJNEGA UKREPANJA**

DOŽIVLJANJE RAZREDNE KLIME

Med poukom me moti:

1. zamujanje profesorja
2. zamujanje sošolcev
3. polglasno ali glasno klepetanje sošolcev med poukom
4. neumestne pripombe sošolcev medtem, ko vsi ostali poslušamo
5. učitelji prevečkrat spregledajo moteče vedenje pri sošolcih
6. da sošolec zanika očitno lastno vpletenost v motenje pouka
7. da nekdo od sošolcev očita drugim motenje pouka, sebe pa pri tem neupravičeno izvzame
8. da sošolec kljub vsem dogovorom, pravilom in načelom vztrajno ignorira učiteljevo upravičeno uveljavljanje določenih zahtev
9. da učitelj ne izpostavi jasno in jedrnato sošolca, ki vztrajno moti potek pouka
10. da učitelj od motečega sošolca ne zahteva aktivnega sodelovanja pri odpravi motnje pouka, v katero je ta vpleten
11. neodločnost in neuspešnost učitelja pri uveljavljanju pogojev za normalno – nemoteno delo med poukom
12. da učitelj dopušča, da nekateri dijaki ne prevzamejo odgovornosti za svojo vlogo pri motenju pouka
13. premalokrat poudarjena pravica do nemotene pouka s strani učiteljev
14. da smo dijaki sami premalo odločni pri zahtevi, naj učitelji utišajo sošolce, ki vztrajno motijo njih in nas

* dijaki 1. in 2. letnika * bolj diferencirani dijaki

ZAŽELENE LASTNOSTI UČITELJA

KVALITETA – ZANIMIVOST – JEDRNATOST - RAZUMLJIVOST POUKA

HUMOR – ZABAVNOST - SPROSCENOST

PRAVICNOST – ODKRITOST - POŠTENOST – FERPLEJ – EMPATIČNOST - DOBROSČNOST

**AVTORITETA - RED PRI POUKU MIRNA ODLOČNOST
RAVNOTEŽJE MED STROGOSTJO in SPROSCENOSTJO**

RAZUMEVANJE DIJAKOV - SPOSOBNOST UČITELJA ZA KOMPROMIS - PREDVIDLJIVOST

POZITIVNA KOMUNIKACIJA – POSLUŠANJE – PRIJAZNOST – PRIPRAVLJENOST POMAGATI

SPOSTOVANJE POSAMEZNIKA BREZ PREDSDOKOV – VAŽEN JE TRUD, NE SAMO USPEH DIJAKA

NACRTNOST: UCITELJEVA ZAVZETOST ZA POUK - RAZGLEDANOST

DOSLEDNOST – IZPOLNJEVANJE OBLJUB – DRŽANJE BESEDE – ODLOČNO UKREPANJE

PRILAGODLJIVOST – POTRPEŽLJIVOST – VZDRŽLJIVOST - DOBROVOLJNOST

SPOSOBNOST MOTIVIRANJA

NESPREJEMLJIVE LASTNOSTI UČITELJA

NERED in UČITELJEVA IGNORANCA NEREDA V RAZREDU, NESAMOZAVEST, POPUSCANJE, NERVOZNOST UCITELJ BREZ AVTORITETE, UČITELJ DOPUŠČA NORCEVANJE IN ZAFRKAVANJE
NEODLOČNOST, NEMOČ, PANIKA, STRAH UCITELJA PRED DIJAKI

KAZENSKO SPRASEVANJE, GROZNIJE

NEUPRAVICENO, KRIVICNO OBTOZEVANJE ob MOTENJU

DIJAK MOTI – VSI PA SMO KAZNOVANI

BESEDNA AGRESIVNOST: NESRAMNOST DO DIJAKOV, ZBADANJE, ZMERJANJE, CINIZEM, ŽALJENJE

NEDOSLEDNOST UCITELJA: NEIZPOLNJEVANJE OBLJUB

SLABA, NEJASNA, PREHITRA RAZLAGA – NEORGANIZIRANOST UČITELJEVEGA DELA

GROZNIJE IN POŠILJANJE IZ RAZREDA

PREGLASNO ALI PRETIHO GOVORJENJE

OBRAVNAVA DIJAKOV S PREDSDOKI: POPUŠČANJE, FAVORIZIRANJE POSAMEZNIKOV, NENENAKOST

UKVARJA SE LE S POSAMEZNIKI – PREMALO Z RAZREDOM, PROBLEM IZPOSTAVITVE POSAMEZNIKA

NEPRAVICNOST – NEPOŠTENOST – DVOJNA MERILA

NEMOTIVIRANOST UCITELJA – SLABA VOLJA – PESIMIZEM – NEPOTRPEŽLJIVOST - ŽIVČNOST

NEZANIMIV POUK: MONOTONIJA, DOLGCAS

NEPOSŁUSANJE DIJAKA – MNENJ in TEZAV – PODCENJEVANJE - ZANICEVANJE

PRESTROGO ALI KRIVICNO – SUBJEKTIVNO OCENJEVANJE

PRETIRANA STROGOST: ZAHTEVA PO POPOLNI TIŠINI, PREVEC PRAVIL

NESPREJEMANJE KOMPROMISOV

TEMELJNA NAČELA SOŽITJA V RAZREDU IN ŠOLI

1. POUK SE ZAČNE Z VSTOPOM UČITELJA V UČILNICO IN Z NJEGOVIM POZDRAVOM.

Brez motenj se lahko začne le pod pogojem, da **NI** potrebna **POSEBNA** reakcija učitelja, da bi ustvaril primerne pogoje za začetek dela.

To pomeni, da se **TAKOJ PO VSTOPU UČITELJA** v razred **UMIRIM** in se **PRIPRAVIM** na pouk.

DEŽURNA dijaka sta **DOLŽNA** brez učiteljevega **POSEBNEGA** opozorila **POROČATI** o **IZOSTANKIH** sošolcev.

2. Če želim med poukom kaj **VPRAŠATI** ali **POVEDATI**, **PAZIM**, da nikomur **nenamerno**, še manj pa **NAMERNO NE VPADAM v besedo**. **PREDEN SPREGOVORIM, SE PREPRIČAM**, ali ni **KDO** že **PRED MENOJ** želel spregovoriti.

3. **NE SPRAŠUJEM** in **NE IZJAVLJAM** ničesar, kar **NI** v **SKLADU** z **VSEBINO** in **NAČINOM DELA** pri določenem **UČITELJU** in določeni š. **URI**.

4. Če med poukom **TRENTNO NE MOREM VEČ AKTIVNO SODELOVATI**, je **MOJA DOLŽNOST**, da na **NOBEN NAČIN NE MOTIM** dela v razredu in k temu **NE SPODBUJAM SOŠOLCEV** (z nebesednimi znaki, s šepetanjem, polglasnim ali glasnim govorjenjem, ropotanjem). Na **NOBEN NAČIN** tudi **NE MOTIM** poteka **KULTURNIH** in drugih (JAVNIH) **PRIREDITEV** v okviru šole.

5. Načelo **STRPNOSTI**: **SPOŠTOVANJE DRUGAČNOSTI** sošolcev, učiteljev in drugih, kar izražamo v **POŠTENOSTI** in **OBZIRNOSTI**.

P O Š T E N O S T izključuje: **LAGANJE, ZAVAJANJE** ter **MANIPULIRANJE** z ljudmi.

O B Z I R N O S T vključuje: **RAZUMEVANJE DRUGIH** in **ODSOTNOST** vsakršnega **NEBESEDNEGA, BESEDNEGA** in **FIZIČNEGA MOTENJA** ter **psihične** in **fizične AGRESIVNOSTI** in **NASILJA**.

PSIHIČNO NASILJE: *posmehovanje, dajanje zoprnih vzdevkov, preklinjanje, zbadanje, žaljenje (nesramne pripombe, neprimerne besede, žaljivke), izsiljevanje, grožnje in zastraševanje.*

FIZIČNO NASILJE: *metanje stvari v človeka, pljuvanje, otipavanje, odrivanje, lasanje, klofutanje, pretepanje, napad s hladnim in strelnim orožjem.*

Temeljna **DOLŽNOST** dijaka/inje je razvijati **ODGOVOREN ODNOS** do **PRAVIC** in **DOLŽNOSTI** vseh, ki so udeleženi v vzgojno-izobraževalnem procesu, in sicer tako, da s **SVOJIM OBNAŠANJEM NE KRATIM PRAVIC** in **NE OVIRAM IZPOLNJEVANJA DOLŽNOSTI** nikomur.

ČE ZAVRNEM UČITELJEVO ZAHTEVO PO SODELOVANJU PRI REŠEVANJU PROBLEMA, KI JE NASTAL (TUDI) ZARADI MOJEGA VEDENJA, JE ŽE SAMA ZAVRNITEV KRŠITEV ŠOLSKEGA REDA.

AVTONOMEN	3	Relativno NEODVISEN	2	ODVISEN Od UČITELJA	1	NEMIREN	- 1	PRERAČUNLJIV	- 2	UPORNIK	-2
MOTIVACIJA			2						- 2		
SAMOOCCENA					1				- 1		
ODGOVORNOST			1								- 2
ORGANIZACIJA					1						- 2
POZORNOST			1						- 1		
AKTIVNOST			2						- 1		
ASPIRACIJE	3										- 2
KOMUNIKACIJA			2				- 1				
ČUSTVENO VEDENJSKA USMERITEV	3						- 1				
UČINKOVITOST			2								- 2

točke/dijak: **18** 6 10
konstruktivno, relativno neodvisno vedenje

2

-2
točke/dijak: **-15** preračunljivo uporništvo

-5

-8

NAČRTOVANJE VZGOJNEGA DELA

1. POSTAVITEV RAZREDNIH PRAVIL na podlagi 5 NAČEL

2. sistematično OPAZOVANJE in BELEŽENJE dogajanja v razredu

pripomočki: a) ČEK LISTA NEODGOVORNEGA VEDENJA DIJAKA - vpisi

b) list za NAČRTOVANJE ODGOVORNEGA VEDENJA – NOV: učitelj PONUDI list dijaku, ki ga ta IZPOLNI kar med uro V RAZREDU - posebno VAŽNA je postavka NAČRTOVANJE bolj ODGOVORNEGA VEDENJA, ki jo dijak OBVEZNO izpolni; pred ODHODOM iz razreda pa list mora ODDATI UČITELJU, ki izpolni svoj list - kar je NUJNO zaradi VSEBINSKE in ČASOVNE PREGLEDNOSTI dogajanja

c) DNEVNIK NAČRTOVANJA ODGOVORNEGA VEDENJA - razrednik

3. PREPOZNAVANJE ČUSTVENO MOTIVACIJSKE KLIME v razredu

pripomočka: shema KOGA IMAMO V RAZREDU, VEDENJSKO MOTIVACIJSKI PROFIL DIJAKA

4. UKREPANJE glede na SISTEMATIZACIJO

a. POGOVOR UČITELJA z dijakom:

ob **1.** VPISU

b. POGOVOR RAZREDNIKA z DIJAKOM in UVEDBA DNEVNIKA NAČRTOVANJA ODGOVORNEGA VEDENJA za tega dijaka:

ob **2.** VPISU

c. POGOVOR RAZREDNIKA z DIJAKOM in STARŠI:
ki pomeni UVEDBO POSTOPKA za vzgojni ukrep:

ob **3.** VPISU
O P O M I N

d. UVEDBA POSTOPKA ZA NASLEDNJI VZGOJNI UKREP:

ob **6.** VPISU
UKOR RAZREDNIKA

- Šolska pravila lahko razdelimo v štiri skupine, vsa pa v šoli in v razredu vedno delujejo istočasno :
- moralna načela, usmeritve, pravila, norme, zapovedi, prepovedi, ki veljajo v **širšem družbenem** okolju;
- **moralna načela** in **pravila šole** (hišni red, šolska pravila);
- pravila v **specifičnih** okoliščinah (pravila o prilagajanju obveznosti v šoli – statusi dijakov);
- pravila, ki jih postavi **posamezni učitelj**, vendar ta ne smejo bistveno odstopati od splošno sprejete vzgojne usmeritve šole
in univerzalnih demokratičnih vrednot.

VREDNOTE in POSTAVLJANJE PRAVIL

delavnica

P R O B L E M S K O VPRAŠANJE :
pogoji, ki zagotavljajo dobre medčloveške odnose
- POGOJI DOBREGA SOŽITJA MED LJUDMI -

A) **TRADICIONALNE** moralne vrednote kot temelj
DEMOKRATIČNIH moralnih vrednot

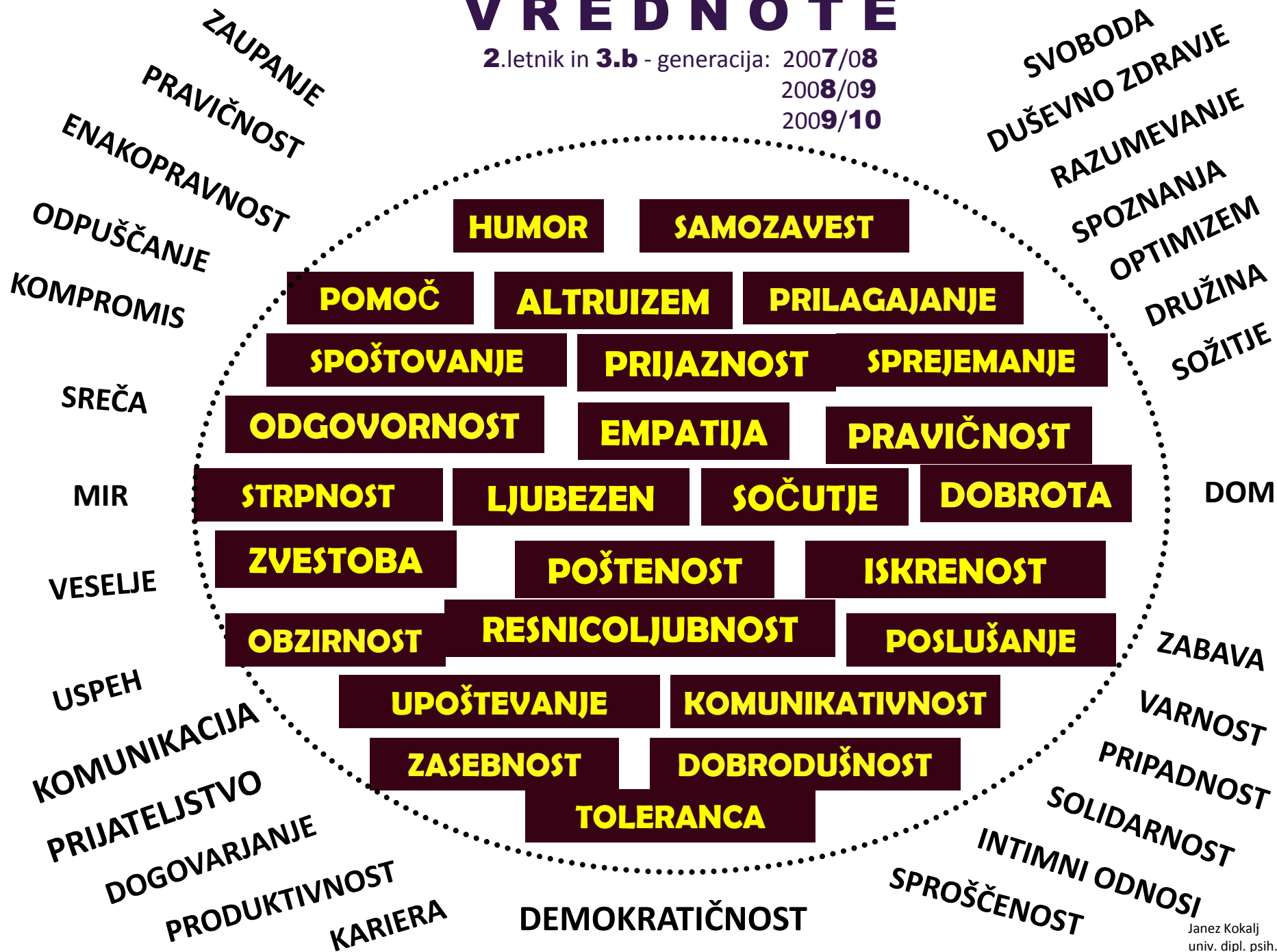
B) **POSTAVLJANJE PRAVIL**
SPLOŠNA in RAZREDNA

VREDNOTE

2.letnik in 3.b - generacija: 2007/08

2008/09

2009/10

RAZREDNA

P

* USKLAJUJEM MNENJA : KOMPROMIS

R

* SPOŠTUJEM DOGOVORE

* UPOŠTEVAM MNENJA DRUGIH

* SPREJMEM VZPODBUDE UČITELJEV

in RAVNATELJA

A

* CENI TUDI TISTEGA,

KI JE PO USPEHU

SLABŠI OD TEBE

V

* NE MOTI OSTALIH PRI DELU

* IMAM PRAVICO DO

NEMOTENEGA POUKA

I

* POMAGAJ DRUGIM

L

A

* KO NEKDO GOVORI,
GA OSTALI POSLUŠAMO

* PRISLUHNEM DRUGIM

* POSLUŠAM VODJO

* POSLUŠAM IN SODELUJEM

* ODPOVEM SE SVOJEMU INTERESU

ZARADI SKUPNEGA INTERESA

* TRUDIM SE ZA BOLJŠE

MEDSEBOJNE ODNOSE

* NE SODIM PO KRIVEM

* NE SKAČEM V BESEDO

* NE MOTIM SOŠOLCEV

* NE VMEŠAVAM SE

* NE VSILJUJEM SVOJEGA

MNENJA

SPLOŠNA

* BODI DOBER DO DRUGIH

ČESAR NE ŽELIM, DA DRUGI STORI MENI, TEGA MU TUDI SAM/A NE SMEM STORITI

RAVNAJ Z DRUGIM TAKO KOT SAM/A ŽELIŠ, DA DRUGI RAVNA S TABO

SPOŠTUJ BLIŽNJEGA KAKOR SAMEGA SEBE

LJUBI SVOJEGA SOVRAŽNIKA

PRAVEGA PRIJATELJA SPOZNAŠ V NESREČI

MOJE PRAVICE SO OMEJENE S PRAVICAMI DRUGIH

BODI

BREZ PREDSDOKOV

KOMUNIKATIVEN

SODELUJOČ

SOLIDAREN

PRIJAZEN

NE SODI PO ZUNANJEM IZGLEDU

TRUDI SE ZA DOBRE MEDOSEBNE ODNOSE

SPOŠTUJ DRUGEGA

KDOR DAJE, TA PREJEMA

2.letnik in 3.b – generacija: 2007/08

2008/09

2009/10

NE BODI

NEUVIDEVEN

NESPREJEMAJOČ

NESTRPEN

AROGANTEN

ČEK LISTA NEODGOVORNEGA VEDENJA DIJAKA

NEODGOVORNO V E D E N J E DIJAKA	
B E S E D N O M O T E N J E	
A	POL - GLASNO motenje pouka - PO VSTOPU učitelja v razred
B	VPADANJE v besedo drugih, neumestne PRIPOMBE - vprašanja
C	vztrajno UGOVARJANJE učitelju
B E S E D N A A G R E S I V N O S T	
A	ZBADLJIVOST - POSMEHOVANJE - IZZIVANJE
B	PROVOKATIVEN vzklík - žvižg - vpitje - navijaštvo...
C	PREKLINJANJE - GROŽNJE - IZSILJEVANJE
N E B E S E D N O M O T E N J E	
A	OBJESTNO - PROVOKATIVEN pogled - kretnje - drža telesa
B	VZTRAJNO OBRAČANJE k sošolcem med poukom
F I Z I C N O M O T E N J E	
A	OBJESTNO POVZROČANJE HRUPA med poukom
B	UPORABA = ZLORABA osebne TEHNOLOGIJE med poukom
C	povzročanje ŠKODE na inventarju, METANJE in RAZBIJANJE stvari
D	MOTENJE javnih PRIREDITEV v okviru šole
E	VSILJIVO DOTIKANJE, ODRIVANJE sošolcev
Š O L S K E O B V E Z N O S T I	
A	pogosto ZAMUJANJE k pouku
B	NEUPORABA učnih PRIPOMOČKOV in GRADIV - PASIVNOST
C	VZTRAJNO BREZ domačih NALOG
D	pasivnost – MALOMARNOST reditelja
E	GOLJUFANJE: tuj izdelek = moja lastnina, PLONKANJE

NAČRTOVANJE ODGOVORNEGA VEDENJA

izpolni UČITELJ

PRIIMEK: ..... **ime**(dijaka)..... **Razred:**.....

DATUM: ..... Šolska **ura** ..... Šolski **predmet**.....

UČITELJ: ..... **Razrednik:**.....

OPIS VEDENJA DIJAKA/INJE:

.....

Dijak/inja je s svojim **neodgovornim** vedenjem **kršil/a**

1. 2. 3. 4. 5.

temeljno **načelo sožitja** v razredu in v šoli.

OPOMBE in **USMERITVE** PROFESORJA:

.....

Podpis profesorja: .....

DATUM VPOGLEDA **RAZREDNIKA:**.....

Podpis:.....

DATUM VPOGLEDA **RAVNATELJA:**.....

Podpis: .....

DATUM VPOGLEDA **STARŠA/SKRBNIKA:** .....

Podpis: .....

NAČRTOVANJE ODGOVORNEGA VEDENJA

izpolni **D I J A K**

PRIIMEK: ..... **ime:** ..... **Razred:** .....

DATUM: ..... Šolska **ura:** ..... Šolski **predmet:** .....

UČITLJ:..... **Razrednik:** .....

OPIS **VEDENJA**, ZARADI KATEREGA SEM **DOBIL/A** NAČRTOVALNI LIST

.....
S svojim **neodgovornim** vedenjem sem **kršil/a**

1. 2. 3. 4. 5.

temeljno **načelo sožitja** v razredu in v šoli.

NAČRTUJEM ODGOVORNEJŠE VEDENJE:

.....
Podpis dijaka/inje :.....

DATUM VPOGLEDA **RAZREDNIKA:** .....

Podpis:.....

DATUM VPOGLEDA **RAVNATELJA:** .....

Podpis:.....

DATUM VPOGLEDA **STARŠA/SKRBNIKA:** .....

Podpis: .....

LITERATURA

- Kroflič, Robi: **Šola – izkustveni prostor socialnega učenja in/ali moralne vzgoje?**. Sodobna pedagogika, 5/2002.
- Kovač Šebart, Mojca: **Pravilo postane pravilo, ko ga udejanjimo**. Vzgoja in izobraževanje, 6/2005.
- Krušič, Zvone: **Vzgojna naravnost kot del temeljne kulturne naravnosti**. Vzgoja in izobraževanje, 2/2006.
- Bečaj, Janez: **Radi bi imeli strpne in solidarne učence, silimo pa jih v tekmovalnost in individualizem**. Vzgoja in izobraževanje, 6/2005.
- Didakta, št. 10/11, 1993 (40 pravic) - 22. maj 1994 - 16. maj 1995
- Učenci, ki bi v šoli lahko dosegli več** (povzetek iz knjige Could do better, Mandel, Marcus, 1995).
- Chalvin, M. J.: **Kako preprečiti konflikte**. Radovljica : Didakta, 2004.
- Marentič Požarnik, B.: **Psihologija učenja in pouka**. Ljubljana : DZS, 2000.
- Fromm, E.: **Človek za sebe : psihološka raziskava etike**. Ljubljana : Amalietti, 2002.
- Ayers, Harry in Gray, Francesca: **Vodenje razreda**. Ljubljana : Educy, 2002.
- Smrdu, Maja in drugi: **Športna morala**. Ljubljana : Zavod za fair play in strpnost v športu, 2005.
- Shapiro, Lawrence E.: **Čustvena inteligenca otrok**. Ljubljana : Mladinska knjiga, 1999.
- Ščuka, Viljem: **Šolar na poti do sebe**. Radovljica : Didakta, 2007.
- Požarnik, Hubert: **Pogum za vzgojo**. Spletni portal: **časnik.si** (<http://www.casnik.si/index.php/author/hpozarnik/>, 2. 8. 2010).
- Galimberti, U.: **Grozljivi gost : nihilizem in mladi**. Ljubljana : Modrijan, 2009.
- Jull, J. in Jensen, H.: **Od poslušnosti do odgovornosti**. Radovljica : Didakta, 2009.
- Jull, J.: **Kompetentni otrok : Družina na poti k novim temeljnim vrednotam**. Radovljica : Didakta, 2008.
- Jull, J.: **Družinske vrednote**. Radovljica : Didakta, 2009.
- Jull, J.: **To sem jaz! Kdo si pa ti?** Radovljica : Didakta, 2008.
- Nasilje – nenasilje**. Ljubljana : i2, 2002.
- Predavanja Cvetke Bizjak, Janeza Bečaja, Marka Juhanta